

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Овчарук Іванна Іванівна на тему:
«Агроекологічне обґрунтування та розробка моделей технологій вирощування
сортів пшениці озимої в умовах Лісостепу правобережного», представленій на
здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 20 Аграрні науки
та продовольство за спеціальністю 201 Агрономія**

У результаті розгляду, опрацювання теоретичних та практичних положень дисертаційного дослідження, поданих до розгляду наукових публікацій за темою дисертації Овчарук Іванни Іванівни, а також за підсумками проведеного семінару, визначено наступне:

Актуальність теми досліджень і отриманих результатів. Подальше підвищення продуктивності посівів пшениці озимої та покращення якості й екологічної безпечності продукції можливе за рахунок пошуку відповідних резервів. Досягнувши рівня урожайності зерна пшениці озимої у 8,0 т/га, домогтися подальшого його зростання дуже складно. Для цього необхідно використовувати додаткові чинники, враховувати особливості росту й розвитку посівів з урахуванням озимого типу пшениці, умов зміни клімату, регуляції фізіологічних процесів рослин, оптимізації мікроелементного живлення.

Одним із основних резервів збільшення виробництва високоякісного зерна пшениці м'якої озимої є подальше вдосконалення сортової технології вирощування. Зокрема, це оптимізація сортового складу культури, строків сівби, норм висіву та застосування підживлень новими формами біодобрив.

В умовах зміни клімату, подовження тривалості вегетаційного періоду, важливим завданням є оптимізація строків сівби пшениці озимої. Враховуючи можливість переростання посівів у осінній період, гіршу зимівлю, пошкодження шкідниками й хворобами, необхідно вивчити та встановити строки сівби за яких можливо максимально реалізувати потенціал культури. Відповідно при зміні строків сівби пшениці озимої, будуть змінюватися норми висіву, що також потребує уточнення.

Важливим чинником оптимізації живлення рослин, забезпечення їх мікроелементами та екологізації технології вирощування культури є застосування біопрепаратів. Велике різноманіття біопрепаратів, різних напрямів використання, характеру дії вимагає підбору оптимальних рішень.

На даний час, постійно ведеться підбір нових сортів для впровадження у виробництво, які б повністю відповідали вимогам інтенсифікації, для забезпечення стабільно-високої врожайності та якості продукції зерна. Розробка сучасних елементів технологій з використанням нових форм біодобрив, які спрямовані на вирощування екологічно-чистої продукції є актуальним завданням сьогодення.

Окрім того, актуальними стали ці завдання у зв'язку з тим, що в для Лісостепу правобережного характерна зміна клімату з помірно-континентального на різко континентальний, що наближає його до Степу. Тут важливим стає не тільки збереження, а й накопичення вологи в ґрунті, що визначає ключові аспекти технологій вирощування сільськогосподарських культур. Також однією з причин є недостатня стійкість сортів до різких змін умов навколишнього середовища, зокрема збільшення періоду вегетації при пізніших строках сівби, вилягання рослин та температурні коливання повітря. Саме на вирішення цих питань спрямовані дослідження за темою дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану наукових досліджень Вінницького національного аграрного університету і є складовою частиною науково-дослідницької роботи: «Ефективність системи «Стоп-стрес» на посівах пшениці озимої в умовах Лісостепу правобережного» (номер державної реєстрації 0121U09494, термін виконання: вересень 2021 року – грудень 2023 року); «Агроекологічне обґрунтування та розробка моделей технологій вирощування сортів пшениці озимої в умовах Лісостепу правобережного» (номер державної реєстрації 0124U1004165, термін виконання: січень 2024 року – травень 2025 року).

Наукова новизна одержаних результатів.

Уперше розроблено елементи моделей технологій вирощування пшениці озимої, що ґрунтуються на оптимальних строках посіву в умовах зміни клімату, нормах висіву та застосуванні біопрепаратів різних напрямів дії.

Удосконалено технологію вирощування пшениці озимої, що передбачає оптимізацію строків сівби та норм висіву, а також застосування біопрепаратів.

Набули подальшого розвитку знання щодо впливу зміни клімату на особливості росту, розвитку й формування врожайності посівів та якості продукції пшениці озимої.

Практична цінність результатів дослідження та їх впровадження. Цінність отриманих наукових результатів полягає в тому, що теоретичні та практичні положення дисертації зорієнтовані на підвищення врожайності пшениці озимої за рахунок оптимізації строків сівби, норм висіву, застосування біопрепаратів. Розроблені наукові положення логічно доведено до рівня конкретних пропозицій, придатних для впровадження в практику.

Результати, отримані в дисертаційній роботі, впроваджені у виробничу діяльність ФГ «Про-Харвест» та ФГ «Зоря Василівки» Вінницької області на загальній площі 280 га (акти впровадження №27, №28). Розроблені моделі технологій вирощування пшениці озимої забезпечили рівень урожайності зерна 5,39-5,45 т/га.

Підтвердженням наукової та практичної цінності отриманих результатів є використання основних теоретичних та практичних рекомендацій у навчальному процесі Вінницького національного аграрного університету при викладанні окремих частин навчальної дисципліни «Екотехнології сільськогосподарського виробництва» (довідка № 01.1-59-1405 від 13.12.2023 р.)

Аналіз кількості наукових публікацій, повноти опублікування результатів дисертації та особистого внеску здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації, засвідчив, що результати дослідження, які викладені в дисертаційній роботі, отримані автором самостійно, та повною мірою відображають основні положення та висновки роботи, доповідалися і обговорювалися на науково-практичних конференціях.

За результатами дисертаційної роботи Овчарук Іванни Іванівни опубліковано 5 наукових праць загальним обсягом 1,77 умовн. друк. арк. (власний доробок автора 1,48 умовн. друк. арк.): у тому числі 1,03 умовн. друк. арк у наукових фахових виданнях України та 0,45 умовн. друк. арк у інших виданнях.

З них відповідають вимогам п. 8 – 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами) – 3 публікації.

СПИСОК ПРАЦЬ, ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України категорії «Б», включених до міжнародної наукометричної бази даних (Index Copernicus)

1. Гуцол Г.В., **Овчарук І.І.** Обґрунтування строків сівби пшениці озимої в умовах глобального потепління. *Аграрні інновації*. 2023. №18. С. 41-44. DOI: <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2023.18.5> URL: <http://agrarian-innovations.izpr.ks.ua/index.php/agrarian/article/view/392/421> (0,42 друк арк. – особистий внесок – проведено експериментальні дослідження, учать в написанні статті – 0,30 друк. арк.).

2. Гуцол Г.В., **Овчарук І.І.** Вплив строків сівби на осінній ріст і розвиток пшениці озимої. *Сільське господарство та лісівництво*. 2024. Вип. 33. С. 23-31. DOI: 10.37128/2707-5826-2024-2-2 URL: <http://forestry.vsau.org/en/particles/influence-of-sowing-times-on-autumn-growth-and-development-of-winter-wheat> (0,55 друк арк. – особистий внесок – проведено експериментальні дослідження, учать в написанні статті – 0,38 друк. арк.).

3. **Овчарук І.І.** Урожайність пшениці озимої залежно від строку сівби. *Таврівський науковий вісник*. 2024. № 140. С. 192-196. DOI: <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2024.140.25> URL: https://www.tnv-agro.ksauniv.ks.ua/archives/140_2024/27.pdf (0,35 друк арк.).

Інші видання (тези доповідей)

1. **Овчарук І.І.** Вплив зміни кліматичних умов на строки сівби пшениці озимої. *Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації*. Збірник тез Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Переяслав, 30 вересня 2022 року. С. 153-156. URL: <https://0a30397da1.clvaw-cdnwnd.com/12ac69b5c0bec343f11779551473023e/200000497-2a7312a733/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%2086-6.pdf?ph=0a30397da1> (0,3 друк. арк.).

2. **Овчарук І.І.** Обґрунтування застосування азотних добрив під озиму пшеницю. *Наука. Теорія. Практика*: матеріали VIII Всеукраїнської мультидисциплінарної науково-практичної Інтернет-конференції. Чернівці, 30 жовтня 2022 року. С. 140-144 URL: https://webconference.org.ua/wp-content/uploads/2022/11/8_%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9A%D0%90_30.10.22.pdf (0,15 друк. арк.).

Положення дисертаційної роботи пройшли апробацію у доповідях і виступах дисертантки на 5 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, що відбулися протягом 2022-2024 рр.

ВИСНОВОК

Дисертація Овчарук Іванни Іванівни на тему: «Агроекологічне обґрунтування та розробка моделей технологій вирощування сортів пшениці озимої в умовах Лісостепу правобережного» є оригінальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що стосується актуальної проблеми і містить оригінальні підходи до вирішення теоретичних і практичних завдань що містять нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення у технології вирощування сортів пшениці озимої залежно від строків сівби, норм висіву та застосування біопрепаратів рістстимулюючої дії.

Наукові положення, що знайшли відображення в дисертації, є обґрунтованими, про що свідчить структурна побудова та зміст роботи, істотний перелік узагальнених, систематизованих та опрацьованих автором фундаментальних робіт вітчизняних та зарубіжних учених і фахівців. Робота виконана державною мовою та відповідає принципам академічної доброчесності.

Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені дисертанткою наукові завдання вирішені повністю, мету дослідження досягнуто. Основні положення дисертації містять елементи наукової новизни. Структура й обсяг роботи відповідають встановленим вимогам. Наукові положення, висновки і рекомендації повністю обґрунтовані та аргументовані, містять наукову новизну та отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувача відображені основні положення дисертації.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю науковою та практичною цінністю здобутих результатів, дисертація Овчарук Іванни Іванівни на тему: «Агроекологічне обґрунтування та розробка моделей технологій вирощування сортів пшениці озимої в умовах Лісостепу правобережного» відповідає спеціальності 201 Агрономія, вимогам пп. 6, 7, 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами) та за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам наказу МОН від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій».

Дисертація Овчарук Іванни Іванівни на тему: «Агроекологічне обґрунтування та розробка моделей технологій вирощування сортів пшениці озимої в умовах Лісостепу правобережного» може бути рекомендована до подання у разову спеціалізовану вчену раду на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 Агрономія.

**Голова міжкафедрального семінару
навчально-наукового інституту
агротехнологій та природокористування:
д.с.-г.н., доцент, доцент кафедри
рослинництва та садівництва
Вінницького національного
аграрного університету**

Віталій Паламарчук

Віталій Паламарчук
вчений секретар

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]